

DE KWEEK

Rusttijd.

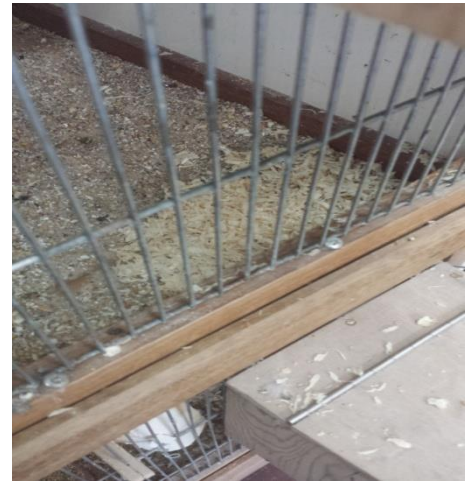
Meerdere kwekers houden in de zomer de vogels sober. Sommigen zonder bijverlichting anderen alleen door het zaad tot op de bodem op te laten eten en geen eivoer te geven in de rusttijd. Gezien de lengte van de zomerdagen zou zelfs wat verduistering gesuggereerd kunnen worden.

Aan het eind van de zomer wordt dit menu aangevuld met halfrijpe onkruidzaden, Europese hanenpoot, perzikkruid, koren, graszaden, wat er maar voor handen is (pas op, niet bespoten). De sobere voeding in de zomer en dan de halfrijpe zaden zijn een nabootsing van de natuur in Australië, na een droge tijd het gaan groeien van het gras na regenval en daarmee het ter beschikking komen van voldoende graszaden om jongen groot te kunnen brengen. Als alternatief voor de onkruidzaden kan ook worden begonnen met kiemzaad. Ook het weer starten met eivoer is voor de vogels een signaal dat er voldoende voedsel in aantocht is om succesvol jongen groot te laten worden. Het was altijd de gewoonte om richting het broedseizoen ook langzaam de verlichting op te voeren in de richting van 14 tot 15 uur licht. De ringuitgifte is lang 1 januari geweest dus het bijlichten begon in de tijd dat de natuurlijke daglengte afnam. Nu de ringuitgifte op 1 oktober is kunnen de vogels eind augustus in de broedkooi en dan is er nog daglicht genoeg. Het is daarom niet zo gek dat veel kwekers heden ten dage de belichting het hele jaar hetzelfde hebben en de vogels alleen met de hierboven beschreven veranderingen in de voeding in broedconditie te brengen.

Wanneer te starten?

De meeste kwekers die aan tentoonstellingen deelnemen proberen met de kweek te starten op het moment dat ze kunnen ringen als de ringen afgeleverd worden. Dat doen ze omdat grasparkieten er een flinke tijd over doen om volwassen te worden. Op deze manier waren de jongen, ook van de latere rondes, nog wel redelijk uitgegroeid in de tentoonstellingstijd. Toen de ringuitgifte nog 1 januari was werden de vogels eind november in de broedkooi gezet. De volgorde van het opkooien van de vogels is per kweker soms verschillend, de een doet eerst de pop in de kooi en de man een dag of een paar dagen later. Anderen doen het omgekeerd. Ik doe zelf de man en de pop tegelijk in de broedkooi en geef ze ook gelijk het blok. Een uitzondering daarop, oudere ervaren poppen die ik aan een jonge man koppel laat ik eerst zonder broedblok een paar dagen aan elkaar wennen.

Sommige poppen gooien binnen een uur alle krullen uit het blok, anderen wachten een paar dagen alvorens in het blok te gaan. Soms doet de man voorverkenningen. Binnen een dag of tien kunnen de eerste eieren dan worden gelegd, na ongeveer 19 dagen het eerste jong uit en dan na een weekje de eerste ringen om. Een scherp schema. Nu de eerste ringenuitgifte is verplaatst naar 1 oktober kan dat schema eind augustus starten. Een tijdstip waarop vogels trouwens vaak goed in conditie zijn. Deskundigen uit Duitsland hebben die tijd en de periode omstreeks maart aangegeven als goede broedperiodes. Het uitgroeien is een relatief begrip geworden, bij de NBvV doen grasparkieten meerdere jaren mee als eigen kweek maar bij de NGC, de Nederlandse Grasparkieten Club, is er onderscheid tussen vogels van het laatste broedjaar en de overige. Wil je op de tentoonstelling met de vogels van het laatste broedjaar goed mee kunnen doen dan is in de buurt van eind augustus starten wel van belang.

Eieren en jongen.

De vogels leggen om de dag en gaan niet direct op het eerste ei broeden. Spannend is altijd de vraag wel of niet bevrucht. Bij het derde ei kan je dat meestal wel zien, tegen het licht gehouden zie je de eerste bloedvaatjes in de dooier en de dag ervoor, tussen het tweede en het derde ei is dan soms al het eerste signaal te zien, een scherp afgetekende dooier die naar boven draait als je het ei oppakt. Het aantal eieren per nest ligt meestal tussen de 4 en de 6. Minder is een goede reden om de vogel te paren aan een man uit een familie met grote legfels, ten minste als het een pop betreft die veel extra eigenschappen meebrengt, anders kan het een reden zijn om de pop niet voor de kweek in te zetten. Uitschieters naar boven kunnen ook, ik had vorig jaar een pop die 9 eieren per nest had en ook allemaal bevrucht. Die pop die was trouwens gepaard aan een man die geboren was uit een pop die maar drie eieren legde en waarvan dan ook maar 1 bevrucht. Die pop was echter dermate goed qua fysieke eigenschappen dat ik haar wel heb ingezet maar dan gekoppeld aan een man uit een vruchtbare familie. Daar kwamen vervolgens 2 jongen van groot, een man en een pop. De pop had dezelfde slechte eigenschappen van ma maar de man, zoals hierboven beschreven, bevruchte 100%. Voorzichtig dus met te snel uitselecteren.

Het is goed om dagelijks te controleren. De dop van een uitgekomen ei kan vast plakken op een nog uit te komen ei en die doppen gooi ik dan weg om dit te voorkomen. En mocht het toch al zo zijn dan voorzichtig de dop van het ander ei afhalen.

Een beschadigd ei kan trouwens wel op die manier gerepareerd worden, plak een stukje schaal op de beschadiging. Ik heb er weinig succes mee, maar dat komt misschien omdat de beschadiging te laat gezien wordt en het ei dan al wat uitgedroogd is.

Het is goed om meerdere koppels tegelijk in de broedkooien te hebben want bij meer dan 4 jongen leg ik graag over naar een ander nest om te voorkomen dat de latere jongen in de knel komen. De laatste eieren kunnen goed ondergelegd worden bij een koppel met onbevuchte eieren. Het mes snijd dan aan twee kanten, je red er mogelijk de jongen mee van het andere koppel die later uitkomen en het houdt de pop van de onbevuchte eieren in het broedritme. De kans neemt dan toe dat een volgend broedsel van zo'n pop wel bevrucht is. Ook kan het wel van belang zijn om jongen over te leggen omdat de moeder niet goed voert, of in een later stadium een vogel blijkt te zijn die veren plukt. Jonge poppen extra in de gaten houden, ze willen nog wel eens het eerste jong niet voeren. Er zijn dan meerdere aanpakken mogelijk. Een ervan is het jong om te ruilen met een goed gevoerd jong van een ander koppel dat een paar dagen ouder is. Zo'n ouder jong zal krachtiger om voedsel vragen en op die manier de pop wel aan het voeren krijgen. Wat ouder en goed gevoerd heeft ook als voordeel dat je wat langer af kan kijken of de pop aan het voeren gaat. Gaat dat niet beginnen dan is er nog de mogelijkheid om weer een ander, goed gevoerd jong dat wat ouder is onder te leggen. Heel vaak komt het voeren na het onderleggen van een gevoerd ouder jong vanzelf op gang. Niet te lang wachten met een niet gevoerd jong, ze verzwakken snel en zullen dan ook minder sterk om voedsel bedelen. Er bestaat ook nog de mogelijkheid om het niet gevoerde jong wat op gang te helpen en dat is met de snavel voorzichtig in een beetje opgewarmde koffiemelk houden.

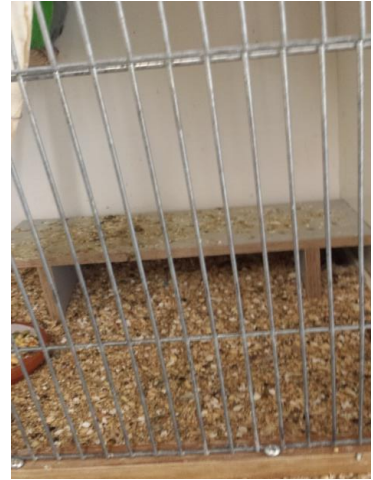

Het jong drinkt dan snel en zal op die manier iets voeding binnen krijgen en misschien zeker zo belangrijk, wat vocht. Is dit stadium van pas uitgekomen jongen voorbij dan loopt het meestal verder wel. Let wel op verenplukkende poppen, het eerst wordt aan de donsbevedering op

de rug begonnen. Overleggen van de jongen is de beste remedie. Ik heb ook wel eens gehoord dat het helpt om de oude vogels dan koffie te geven i.p.v. water maar heb daar zelf geen ervaring mee. Jongen kunnen vervolgens te vroeg uit het nest gaan, ik blijf ze dan terugzetten.

Een valkuil die ik zelf ben tegengekomen is de verleiding om koppels die goed eivoer aan de jongen te geven twee keer per dag een ruime hoeveelheid eivoer te geven. Maar dat kan tot vervelende complicaties leiden. Door de ruime hoeveelheid eiwitten raken de oudervogels sneller in conditie voor een volgend legsel. Man of pop kan dan de opgegroeide jongen zien als concurrenten en ze de koppen ernstig kapot pikken, soms tot de dood erop volgt. Je ziet dan vanzelf wie de dader is want die heeft het masker onder de snavel onder het bloed zitten.

Ik geef de jongen die uitvliegen een los dakje van een centimeter of zeven op de bodem van de kooi en als ze daar onder kruipen zijn ouders minder agressief, ook al omdat ze uit de omgeving van het nestblok weg zijn. Vlak voordat het laatste jong uit het blok gaat of als de laatste het blok verlaat geef ik een nieuwe schone nestkast. Het juiste moment is meestal vanzelf duidelijk als de pop het oude nest schoon begint te ruimen. Om de jongen zo goed mogelijk zelfstandig te laten worden geef ik in ruime mate trosgierst, daar kan zelfs in afgeritste vorm al in het nestblok mee begonnen worden. In de broedkooi strooi dan ook eerst afgeritste trosgierst door de kooi zodat het makkelijk gevonden kan worden. Ik ken ook wel liefhebbers die in dit stadium japanse millet geven. Dat is zacht zaad,

behoorlijk eiwitrijk en goedkoper dan trosgierst. Meestal worden de uitgevlogen jongen nog wel bijgevoerd door de vader. Na de veertigste dag haal ik de jonge bij de ouders vandaan en gaan ze met vier of minder in een dubbele showkooi. Om ze aan een showkooi te wennen en om ze rustig hun omgeving

wat te laten vergroten.

Afwijkingen.

Naast het verenplukken of het beschadigen van de koppen zijn er nog twee in het oog springende afwijkingen: Kruipers, ook wel french moult(franse rui) genoemd en feather dusters. Kruipers worden zichtbaar aan het eind van de nestperiode of na het uitvliegen. De veren van vleugels en staart vallen uit, soms zelfs de lichaamsbevedering.

Veren vallen uit in een nog niet volgroeid stadium, te zien aan de schacht waar nog het bloedvaatje in te zien is. Eerste aankondigingen zijn soms het te geringe gewicht van de vogels. Over de veroorzaker van de afwijking, het papova virus is men het over het algemeen wel eens maar een goede remedie om het te voorkomen is er eigenlijk nog niet.

Wel theorieën maar die zijn niet algemeen geaccepteerd en als ze al helpen is dat in het ene hok wel en in het andere niet. Sommige vogels herstellen volkomen, anderen komen nooit goed. Vaak treden kruiers op in de laatste ronde, daar ligt dan een link naar de verminderde conditie van de oudervogels waardoor het virus een kans krijgt. Ik doe altijd de koppels uit elkaar en geef ze een lange rustperiode.

Een ander afwijking is featherduster

De veren van de jonge vogels blijven doorgroeien. Minder ervaren liefhebbers denken eerst dat je met een fantastische kwaliteitsvogel te maken hebt, mooie ronde kopvormen, lang masker. Maar...dat groeien van die veren gaat maar door en uiteindelijk gaat de vogel jong dood. Sommige liefhebbers hebben ze tot een half jaar oud gekregen maar dat is

heel uitzonderlijk. De ervaren liefhebber herkent ze al in een vroeg stadium, grote voor de kop liggende snavels, kleine oogjes zijn de eerste kenmerken. Zeer waarschijnlijk vererfd deze afwijking recessief, 1 op de 4 uit een nest is dan featherduster, 2 op de 4 dragers en 1 is helemaal gezond. Die laatste 3 zijn overigens niet van elkaar te onderscheiden. Als je het koppel uit elkaar haalt is het waarschijnlijk over met de afwijking maar de oudervogels in een veranderde paring zullen wel per nest 50% dragers blijven produceren. De afwijking is dermate veel voorkomend dat helemaal niet meer met die oudervogels kweken de oplossing is. Ben je ze in het ene lijntje kwijt kom je ze weer in een ander hoek tegen. Het is trouwens iets wat ook in kort bevederde vogels voorkomt en het is over de hele wereld verspreid.

In een volgende aflevering hoe te koppelen.

Arie Versluis.